

Raadsvoorstel gemeente Coevorden

Datum raadsvergadering	4 juli 2024
Versie	1.0
Agendapunt	7.1
Naam rapporteur	H.A. van den Berg
Rv.nr.	1945
Openbaar	Ja
Portefeuillehouder	Dhr. S. Stegen
Onderwerp	Kaderbrief 2025
Voorgesteld besluit	De Kaderbrief 2025 vast te stellen.

Aan de raad,

Inleiding

Bijgaand ontvangt u de Kaderbrief 2025. De Kaderbrief is het eerste document in de jaarlijkse sturings- & verantwoordingscyclus voor een bepaald begrotingsjaar. In de Kaderbrief schetsen wij de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen op hoofdlijnen voor het aanstaande begrotingsjaar. De nadere uitwerking van dit kader vindt vervolgens plaats in de programmabegroting.

Argumenten

1.1 De Kaderbrief 2025 kent een iets andere opzet.

In 2024 bestond de Kaderbrief uit enkele pagina's ontwikkelingen met als bijlage de financiële ontwikkelingen. Dit jaar hebben wij ervoor gekozen om de brief uit te breiden met twee onderdelen uit het programma Samen Slimmer Werken, namelijk "met en voor Coevorden" en "met en voor de Organisatie". Verder hebben wij ook de nog openstaande gewenste beleidsmatige ontwikkelingen op geld gezet. Het zijn indicaties maar het geeft een goed, integraal beeld wat nog op ons afkomt.

1.2 Extra onderdeel Samen Slimmer Werken met en voor Coevorden.

Eén van de speerpunten van Samen Slimmer Werken is de samenwerking met inwoners en organisaties. Als we in verbinding zijn met inwoners, signaleren we samen waar uitdagingen liggen en waar kansen ontstaan. "Met en voor Coevorden" gaat vooral over het contact, de samenwerking en het partnerschap met onze inwoners.

Hierbij zijn er drie hoofdthema's:

- Inwonersparticipatie: het betrekken van inwoners bij beleid of projecten die vanuit de gemeente komen;
- Overheidsparticipatie: het als overheid aansluiten, faciliteren of juist loslaten van collectieve initiatieven die in de samenleving ontstaan;
- Dienstverlening: het als overheid leveren van diensten aan individuele inwoners.

De samenwerking met de samenleving is geen programma of project, maar een continue beweging: het gaat altijd door. Het is geen oplossing voor alle problemen die op ons afkomen, maar een basishouding in ons werk: iets dat verankerd zit in ons DNA en in het DNA van iedereen die voor of namens de gemeente Coevorden werkt.

Daarvoor lichten we enkele leidende principes in de Kaderbrief toe; Zo werken we in Coevorden:

- We zijn in contact;
- We werken vanuit vertrouwen;
- We zijn geloofwaardig;
- We gaan voor gezamenlijk vakmanschap;
- We staan voor het algemeen belang.

De leidende principes helpen ons als gemeente in de samenwerking met en voor Coevorden. Concreet betekent het dat we de komende periode met de volgende punten aan de slag gaan:

- Participatie is een vak. Daarom gaan we participatie steviger beleggen in de organisatie en geven we nader invulling aan gebiedsgericht werken, wijkteams, etc.;
- Voor individuele inwoners zijn wij een partij waar men soms erg afhankelijk van is. Hierin willen we zo goed mogelijk (blijven) aansluiten bij wat werkt voor onze inwoners. We voeren een klanttevredenheidsonderzoek uit en ontwikkelen een nieuwe visie op dienstverlening met uitvoeringsagenda;
- Mensen willen graag weten waar ze aan toe zijn en wanneer ze verder kunnen met hun plannen. Daarom ontwikkelen we een digitaal portaal waarin mensen de stand van zaken van hun individuele vraag of verzoek kunnen volgen;
- Om medewerkers te stimuleren en te faciliteren in het contact met de samenleving zorgen we voor de randvoorwaarden voor medewerkers om zich dit eigen te maken: voldoende tijd, inspiratie en interne afstemming;
- We weten dat we het wiel niet zelf hoeven uit te vinden. We maken ruimte voor bijvoorbeeld inspiratiesessies en excursies. Natuurlijk met onze samenleving en organisatie, college en raad;
- We gaan duidelijker aangeven hoe participatie werkt en op welke manieren meedoen mogelijk is. Om dit goed te borgen vervangen we de inspraakverordening door een participatieverordening in lijn met de Wet versterking participatie op decentraal niveau.

1.3 Extra onderdeel Samen Slimmer Werken met en voor de Organisatie.

Een belangrijke pijler van Samen Slimmer Werken is het zorgen voor een stevige, flexibele organisatie met een gezonde balans tussen onze opgaven en de daarvoor beschikbare ambtelijke capaciteit. In de praktijk hebben we in Coevorden al geruime tijd te maken met grote opgaven en ambities, hoge werkdruk, hoog verloop en een uitdagende arbeidsmarkt.

Deels zijn dit signalen die ook gehoord worden bij andere gemeenten en sterker nog, in de gehele arbeidsmarkt. Maar met name het hoge verloop en daarmee samenhangend het hoge percentage inhuur springt er in Coevorden opvallend uit. Om de problemen op korte termijn op te vangen hebben we de afgelopen jaren onder andere veelvuldig gebruik gemaakt van externe inhuur.

Om het besluitvormingsproces over de benodigde omvang van de organisatie in relatie tot de opgaven en ambities te ondersteunen, hebben we Berenschot opdracht gegeven om een Benchmark onderzoek uit te voeren. Zij hebben de gemeente Coevorden vergeleken met gemeenten met een vergelijkbaar inwoneraantal, sociaal economische positie en stedelijkheidsklasse.

Om meer vanuit verbinding met inwoners te werken is ook meer onderlinge verbinding tussen collega's noodzakelijk. Deze verbinding komt vele malen beter tot stand door meer stabiliteit in de ambtelijke organisatie. Vaste medewerkers gaan zich meer verbonden voelen, bouwen stabielere relaties op zowel in de samenleving als met collega's. Door een aantrekkelijk werkgever te zijn, die investeert in mensen realiseren we samen het beste voor Coevorden.

Het college wil daarom tegelijkertijd inzetten op een verantwoorde uitbreiding van de vaste formatie, maximering van de inhuur tot 20% en keuzes maken in de bestuurlijke en ambtelijke ambities. Tenslotte willen we ook inzetten op "slimmer samenwerken", bijvoorbeeld in regionale verbanden. De komende tijd werken we dit verder uit ten behoeve van de programmabegroting.

1.4 Financiële positie is positief maar kent ook de nodige uitdagingen.

De uitwerking van de Meicirculaire heeft een positief effect op onze financiële positie. Deze zorgt ervoor dat onze jaarschijven vanaf 2026 toch weer een kleine plus kennen. Wij hebben echter ook nog de nodige openstaande beleidsontwikkelingen die extra financiële middelen vragen.

Het saldo van de meerjarenraming en het huidige saldo van het restant van de structurele storting van € 2 miljoen ter versterking van onze vermogenspositie zijn samen niet toereikend om dit mee te bekostigen. Dit betekent dat wij richting Programmabegroting komen met een voorstel hoe wij hiermee om wensen te gaan.

Knoppen waaraan kan worden gedraaid zijn:

- a. Structurele doorwerking voordelen Jaarrekening 2023
- b. Kostenbesparing hervormingsagenda Jeugd - deel € 1 miljard
- c. Inzet budgetten voor prijsontwikkelingen
- d. Nieuw voor oud beleid
- e. Ruimte onder plafond BTW compensatiefonds
- f. Vrijval taakmutaties
- g. Inzet algemene reserve - nieuwe wet- en regelgeving
- h. Verhoging lokale lastendruk
- i. Bezuinigen

VNG Begrotingsadvies 2025-2028

De VNG heeft dinsdag 11 juni jl. het tweede deel van het begrotingsadvies gepubliceerd. In grote lijnen blijft het advies onveranderd, ondanks de Voorjaarsnota en het Hoofdlijnenakkoord. De forse terugval in financiële middelen vanaf 2026 blijft bestaan, waardoor taken en middelen niet in balans zijn.

Hierbij het advies van de VNG in het kort:

- Benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet.
- Maak boekjaar 2025 sluitend, rekening houdend met de wijze waarop de financiële toezichthouders omgaan met de incidentele korting van 2025.
- Voer geen bezuinigingen door op andere beleidsterreinen vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg.
- Overweeg rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen rondom het Btw-Compensatiefonds (BCF) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Situatie Coevorden

Op basis van de huidige inzichten kunnen wij een positief saldo in de jaarschijf 2025 presenteren. De toezichthouder vraagt om een reëel en structureel begrotingsevenwicht. Dit betekent dat structurele lasten met structurele baten moeten worden gedekt. Hier voldoet onze begroting aan. Er is ook sprake van incidentele kosten. Wij bekostigen deze echter ook met incidentele opbrengsten. Dit is ook in lijn met de uitgangspunten van de provincie.

De jaarschijven daarna zijn momenteel ook sluitend. Echter met de wens om onze ambitie te blijven verwezenlijken is het waarschijnlijk dat wij hiervoor onvoldoende financiële middelen hebben. Oplossingen die het meest passend zijn voor onze gemeente om extra budget te creëren uit het bovenstaande lijstje zijn (letters sluiten aan bij de bovenstaande opsomming):

- c. Inzet budgetten voor prijsontwikkelingen
Niet standaard een indexatie toepassen; alleen bij contractuele verplichtingen.
- d. Nieuw voor oud beleid
Het adagium hanteren "nieuw beleid voor oud beleid", daarmee financieel budgettair neutraal.
- f. Vrijval taakmutaties
Elke circulaire komen er nieuwe taakmutaties, Integratie Uitkering (IU), Decentralisatie Uitkering (DU) en/of Specifieke Uitkering (SU) middelen beschikbaar. Deze middelen zijn niet altijd nodig omdat er bijvoorbeeld al eerder eigen middelen beschikbaar zijn gesteld voor het beoogde doel. Alsdan kunnen ze ten gunste van de algemene middelen worden gebracht.
- g. Inzet algemene reserve - nieuwe wet- en regelgeving
Op basis van nieuwe richtlijnen mag het surplus in de algemene reserve (bovenop de benodigde middelen van het risicoprofiel en de solvabiliteitsnorm van 20%) worden ingezet als structureel dekkingsmiddel. Dit voor maximaal 10% per jaar. De vrijval uit de algemene reserve telt dan mee als structurele baat

h. Verhoging lokale lastendruk

Dit ziet toe op de onroerende zaak belasting. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn kostendekkende tarieven. 1% extra stijging van de opbrengst van de ozb levert iets minder dan € 100.000 structureel op.

i. Bezuinigen

Dat spreekt voor zich.

De ontwikkelingen in Den Haag zijn hier nadrukkelijk op van invloed. Hoe dit uitpakt gaan wij de komende maanden monitoren. Dit betekent dat wij richting Programmabegroting komen met een voorstel hoe wij hiermee om wensen te gaan; afhankelijk van de keuzes die het nieuwe kabinet maakt ten aanzien van onder andere het Gemeentefonds.

1.5 Vaststelling van de Kaderbrief 2025 is een bevoegdheid van de raad.

Op basis van de Gemeentewet is de gemeenteraad het bevoegd orgaan voor het vaststellen van de Begroting. In het verlengde hiervan is de raad ook het bevoegd orgaan voor het vaststellen van de Kaderbrief, die de kaders bevat voor de Programmabegroting.

Opmerkingen

Niet van toepassing.

Kosten, baten, dekking

Wij hebben ons financieel meerjarenperspectief geactualiseerd. Op basis van de meest actuele indexen hebben wij de benodigde loon- en prijsontwikkelingen gecalculeerd voor zowel de laten als de baten. Verder hebben wij de gevraagde bijdrage van onze verbonden partijen opgenomen en hebben wij de meicirculaire 2024 vertaald voor onze gemeente. Dit geeft het volgende beeld:

	2025	2026	2027	2028
Resultaat Programmabegroting 2024-2027	5.507	-1.398	-1.218	-1.218
Inzet stelpost vrije begrotingsruimte:				
Beleidsplan Kunst en Cultuur	-490			
Civiele Kunstwerken onderhoudskosten	-113			
Collectieve zorgverzekering (gemeentepolis)	-249			
Actualisatie meerjarenperspectief	271	1.969	1.915	1.702
Geprognosticeerd saldo:	4.926	571	697	484
Huidig saldo structurele storting € 2 miljoen alg.res.	2.000	1.474	756	756

Alle jaarschijven laten een positief saldo zien. Dit betekent dat, met name de enorm positieve uitkomst van de meicirculaire, voor onze gemeente het ravijnjaar is gekanteld van een min naar een plus. Desalniettemin is er wel degelijk sprake van een nadelig financieel effect. Zonder het ravijnjaar zou het saldo in 2025 ook van toepassing zijn voor de jaren 2026 en verder.

Dit lijkt een zorgeloos perspectief. Wij hebben echter ook nog een groot aantal ontwikkelingen in ons Bestuursprogramma staan die de komende jaren incidenteel en structureel extra geld vragen.

Voor de openstaande ontwikkelingen is geïnventariseerd welk financieel beslag dit vraagt in de toekomst. De bestaande lijst is aangevuld met actuele thema's. Een grove indicatie laat zien dat dit kan oplopen naar een bedrag van ruim € 2 miljoen. Voor de goede orde: de genoemde bedragen zijn indicatief en hierover moet nog besluitvorming plaatsvinden. Afhankelijk van beleidsmatige keuzes kunnen de bedragen wijzigingen in omvang en over de jaarschijven.

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
1. Actualisatie meerjarenonderhoud programma wegen	470	470	470	470
2. Hulp bij het huishouden	175	350	350	350
3. Onkruidbeheersing op verharding en vegen	255	255	255	255
4. Fietspaden: van asfalt naar beton		50	100	150
5. Verduurzaming maatschappelijke accommodaties		163	161	159
6. Doe-Mee-Webwinkel	160	160	160	160
7. Gezinscoaches	150	150	150	150
8. Saneringskredieten	100	100	100	100
9. Bestrijding invasieve exoten	135	135	135	135
10. Actualisatie meerjarenonderhoud programma gebouwen incl. duurzaamheid	100	100	100	100
11. Actualisatie beleidsplan openbare verlichting	23	52	74	96
Totaal:	1.568	1.985	2.055	2.125

	2025	2026	2027	2028
Geprognosticeerd saldo:	4.926	571	697	484
Huidig saldo structurele storting € 2 miljoen alg.res.	2.000	1.474	756	756
Beoogde structurele ontwikkelingen	-1.568	-1.985	-2.055	-2.125
Let op: bedragen zijn indicatief en nog niet op besloten				
Geprognosticeerd saldo incl. ontwikkelingen:	5.358	60	-602	-885

Het saldo van de meerjarenraming en het huidige saldo van het restant van de structurele storting van € 2 miljoen ter versterking van onze vermogenspositie zijn samen niet toereikend om dit mee te bekostigen. Dit betekent dat wij richting Programmabegroting komen met een voorstel hoe wij hiermee om wensen te gaan.

Ons streven is een gezonde financiële balans met een afdoende gevulde algemene reserve, een solvabiliteitsratio die zich netjes beweegt binnen de door ons gehanteerde bandbreedte en een structureel budget voor toekomstig nieuw beleid. Bij de programmabegroting doen wij een voorstel aan welk bedrag wij denken. Wij hopen hier een substantieel budget voor vrij te kunnen spelen. Deze komt in de plaats van de structurele storting in de algemene reserve. Dit vinden wij een verantwoorde keus gelet op de omvang van onze algemene reserve. Wij vinden het belangrijk om onze bestuurlijke doelstellingen te blijven verwezenlijken en keuzes die het Rijk maakt ten aanzien van het Gemeentefonds hierop zo min mogelijk van invloed te laten zijn.

Aanpak/uitvoering

Behandeling van de Kaderbrief in de raad staat gepland voor donderdag 4 en dinsdag 9 juli 2024.

Bijlagen

Kaderbrief 2025 of via weblink <https://financien.coevorden.nl/>

Samenvatting

In de Kaderbrief 2025 schetsen wij de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen op hoofdlijnen voor het aanstaande begrotingsjaar. De nadere uitwerking van dit kader vindt vervolgens plaats in de Programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028.

Burgemeester en wethouders van Coevorden,

de gemeentesecretaris

de burgemeester

K.M. Cornelissen

R. Bergsma